

אחד מגדולי העיתונים בארצות-הברית

יכרסם סידרת-גילויים על עיסקי

העתיקות של משה דיין

בוזז העבר

פני זמן-מה הופיע בהוצאת המיל' טון בלונדון ספר עבכרס. הספר הוא בוזזי העבר, ומחברו הוא קארל מאיר, לשעבר כתבו-הלונדוני של הוושנינגטון פוסט. הספר עוסק בבוזזי אוצרות העתיקות והאמנות ברחבי העולם, ועליו התבססה סידרת סרטי הטלוויזיה של הביי-ביי על שודדי העתיקות שהוקרנה גם בישראל.

הספר כולל תיאורים מרתקים של עתיקות ואוצרות-אמנות שנשדדו ונגנבו, כולל שמות השודדים. המפתח שבסוף הספר מכיל שמות רבים וביניהם, באות ד', מר פיע השם דיין.

דיין מוכר בתוך תיאור של ישראל הצעירה, העוסקת בחיפוש אחר עברה ה-

חדשות. עד כאן סיפרו של קרל מאיר. בעוד שבועיים תפרסם בשבועון האמריקאי נשיונאל אינקוואייר כתבת-ענק על מכירת העתיקות של דיין וחבריו לצמרת השילטון בישראל. הכתבה היא פרי מחקר ממושך של חגית רוונטאל, שהסתייעה בגילתה לפחות שלושה מקומות למימכר עתיקות בניו-יורק המוכרים עתיקות של דיין וחתימתו עליהן. המקומות האלה הם:

- המרכז לתרבות אמריקה ישראל, שבו עובדת מאירה גרא, ובו עתיקות מ' אוסף משה דיין שנמכרו עליהן למרכז זה.
- הנותן של הארמני דיקראן קאלא-

חתימת דיין תצלום פכית מזוקפת המלכים, שהיתה של משה דיין ונמכרה לאספן אמריקאי ידוע שרכש כמה עשרות כמוה מדיין באמצעות סוחר-עתיקות ירושלמי. האספן תרם את האוסף כולו למוזיאון היהודי של ניו-יורק.

באזור, מדיר-אלי-בלת, ומחפירות בן-שמן. מקום נוסף שבו אוסף של כלים רבים של משה דיין גיליתי בגסיעתי האחרונה לחו"ל. המדובר באוסף גיי איזונשטדט בניו-יורק, הכלל אוסף פכיות-חרס מתקופת המלכים. איזונשטדט רכש מדיין את הרפידות במחיר של 250 דולר האחת. באמצעות סוחר-העתיקות הירושלמי שעה צדוק, על הפכית נראית בבירור חתימתו של משה דיין (ראה תמונה).

האוסף, אגב, נתרם בימים אלה למור ויאון היהודי של ניו-יורק ובקרוב יוכל כל אחד, כולל היועץ-המישפטי-לשעבר מאיר שמגר, לראות את העתיקות שמכר דיין בניגוד לחוק. אין אלה מכירות העתיקות היחידות של דיין, ולא כל מכירתו נעשו, כדברי שמגר, כדי לממן רכישות חדשות של עתיקות.

כאשר התגרש משה דיין מאשתו רות, היה עליו לממן רכישת דירה עבורה ועוד הוצאות שונות. הוא מכר חלק מ' אוסף המטבעות העתיקות שלו, בסכום של 800 אלף לירות. היו שלושה מסייעים למכירת האוסף: שעה צדוק, יעקב משורר ומונג'אן (זה האחרון הוא סוחר-עתיקות ידוע ברובע הארמני בעיר העתיקה. הרכישתו היא האוצר הראשי של מוזיאון ישראל וגם סוחר ראשי של מטבעות). כאשר תפרסם הכתבה בעיתון האמריקאי הנפוץ, לא יוכל שריחוף לטעון כי איש לא השימו במסחר בעתיקות. האם יתבע את העיתון, או ישתוק גם הפעם?

יגאל לביב

THE PLUNDERED PAST
The Traffic in Art Treasures

KARL MEYER

הספר המגלה שער ס' פרד של קרל מאיר, בוזזי העבר, המוקדש כולו לשודדי עתיקות ואמנות. הספר מקדיש מקום לפעילותו הארכיאולוגית של משה דיין.

עתיקות באוספו של דיין, עם זיהוי של ארכיאולוגים כי הם נשדדו מבית-הקברות

C. Dikran Kelekian
ANCIENT ARTS

667 MADISON AVENUE
(AT 61ST STREET)
NEW YORK, N. Y. 10021

TELEPHONE
PLAZA 2-5263

כרטיס הביקור זהו כרטיס-הביקור של הארמני קאלאקיאן בניו-יורק, המוכר עתיקות נושאות חתימה של משה דיין. הוא נחשב כאחד מגדולי סוחרי העתיקות באמריקה, ומחזיק באוסף גדול שרכש משה דיין.

טמון באדמה, וכך כותב קרל מאיר על משה דיין: „גנרל משה דיין הוא המרפורסם שבין הקצינים צייד-העתיקות. הוא נפצע קשה בשנת 1968, כאשר התמוטטת של אדמה עליו בשעה שחפר באתר שברה את צלעותיו ואת עצמותיו. כמה שנים לאחר-מכן הכניסו התחביב שלו לצרות כאשר עורך-דין תל-אביבי האשימו בחרפירת עתיקות ללא רישיון. היועץ המישי פטי לממשלת ישראל חקר את האשמות, ופסק כי דיין לא עבר על החוק בכך שמכר לעיתים עתיקות כדי לממן רכישות

קנצפולסקי, המנהל עסק קטן להשכרת חסקות בחוף הילטון בתל-אביב, ושבו דרש שעריית תל-אביב לא תפריע לו לנהל את עסקו ולפגוע ברכושו, כפי שאיימו פקידי העירייה.

„בהקשר למצילים“ אמר השופט אלוגי בפסק-דינו, „נתגלתה במהלך הדיון עובדה תמוהה ביותר. התברר כי המצילים, המרשמיים שכריה של עיריית תל-אביב, הם עצמם מנהלים בחוף עסק של השכרת סירות. שמדרך הטבע מתחרה בעיסוקם

של בני הווג קנצפולסקי. זהו עובדה תמוהה כשלעצמה, מה עוד שיש בכך עבירה על החוק להסדרת מקור מות רחצה למצילים, סדרנים, פקחים ומ' גישי עורה ראשונה משנת 1965. האומר: „לא יעסק מציל, הן בתמורה והן שלא בתמורה, במקום-רחצה מוכרז בהשכרת סירות הצלה, בלימוד התעמלות ולימוד שחייה“.

עצימת עיניים. „אליבא דעיריית תל-אביב עצמה“ המשיך השופט, „החוף ה-

נדון הוא בבחינת חוף-רחצה מוכרז. הכיר צד קרה הדבר, שהכול עצמים עיניים נוכח הפרת-חוק גלויה עליידי עובדי ציי בור?“

וכאן הגיע השופט אלוגי לעיקר דבריו על רמת הבטיחות בחופי תל-אביב. „לבד מעצם הפרת החוק“, קבע, „יש בעיסוקם של המצילים כדי סיכון המתרחצים, וכן יש להגיה שעיסוקם זה גוזל לפחות חלק ניכר מן הזמן המיועד למילוי תפקידם כמצילים.“